

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 Stockholm

Överklagande av en hovrättsdom – utvisning

Klagande

Riksåklagaren
Box 5553
114 85 Stockholm

Motpart

MB
Medborgare i Polen
Frihetsberövande: Häktad

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten AB

Överklagade avgörandet

Hovrätten för Västra Sveriges dom den 4 augusti 2023 i mål nr B 4327-23

Yrkande

Jag yrkar att MB ska utvisas ur Sverige och förbjudas att återvända hit under 8 år.

Förbudet ska räknas från den dag MB lämnar medlemsstaternas territorium eller, om utvisningen ska verkställas till en medlemsstat, från den dag MB lämnar Sverige. Med medlemsstater avses de stater i vilka Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna är tillämpligt.

Frågan i målet

Det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen uttalar sig i frågan när en EES-medborgare kan utvisas vid brott i nära relation på grund av att utlänningens eget beteende utgör ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse enligt 8 kap. 12 § utlänningslagen (2005:716).

Bakgrund

MB, som är medborgare i Polen, har dömts för grov kvinnofridskränkning och barnfridsbrott till fängelse i ett år och sex månader. Tingsrätten utvisade honom ur Sverige med förbud att återvända under åtta år. Hovrätten har ogillat åklagarens utvisningsyrkande.

Vad gäller MBs personliga förhållanden framgår av tingsrättens dom att han och målsäganden blev ett par 2019 och att de, med enstaka uppehåll, varit sammanboende i Sverige sedan våren 2020. De har två döttrar tillsammans, födda 2021 och 2022. Målsäganden begärde i mars 2023 ensam vårdnad om barnen. Vidare framgår, när det gäller tidigare lagföringar, att MB inte förekommer i det svenska belastningsregistret. Han förekommer dock i motsvarande register i Polen under åtta avsnitt; den senaste domen är daterad den 23 mars 2023 och avser förmögenhetsbrott begånget i mars 2015. Dessförinnan dömdes han den 7 juni 2019 för förmögenhetsbrott begånget i april 2019.

Domstolarna

Tingsrätten, som dömde MB för grov kvinnofridskränkning (i dess lydelse före den 1 januari 2022), uppmaning till självmord och barnfridsbrott till fängelse i ett år och två månader, uttalar angående frågan om utvisning bland annat följande.

Migrationverket har yttrat sig och anført att det inte finns hinder mot att genomföra ett eventuellt utvisningsbeslut avseende MB. Socialnämnden har yttrat sig och uppgett bl.a. att kontakten mellan MB och parternas barn i nuläget inte skulle påverkas av en utvisning eftersom [målsäganden] beslutat sig att skydda barnen från kontakt med MB.

Av de nya reglerna om utvisning för brott framgår att en utlänning får utvisas om han eller hon döms för brott till en strängare påföljd än böter och, såvitt aktuellt i detta fall, brottet har ett straffvärde som motsvarar fängelse i minst sex månader eller som annars är av sådan karaktär att han eller hon inte bör få stanna kvar i Sverige. Vid bedömningen av om en utlänning ska utvisas ska domstolen ta hänsyn till utlänningens anknytning till Sverige. I detta sammanhang ska utlänningens familjeförhållanden och etablering i det svenska samhället särskilt beaktas. Domstolen ska även göra en proportionalitetsbedömning. Ju högre straffvärdet är desto starkare måste anknytningen vara för att utvisning inte ska ske. Tingsrätten dömer MB till fängelse för brott vars straffvärde motsvarar ett år och två månaders fängelse. De grundläggande förutsättningarna för utvisning föreligger därmed.

MB är polsk medborgare och därmed även EES-medborgare. I fråga om EES-medborgare krävs det, förutom att de generella förutsättningarna för utvisning i utlänningslagen är uppfyllda, att utvisningen sker med hänsyn till allmän ordning och säkerhet. Det innebär att medborgarens beteende ska utgöra ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot som påverkar ett av samhällets grundläggande intressen och som går utöver den störning av ordning i samhället som varje lagöverträdelse innebär. Den trygghet som alla medborgare, särskilt barn, har rätt att känna i sina hem är en grundläggande rättighet och ett skyddsvärt samhällsintresse. Mäns våld

mot kvinnor är ett uppmärksammat och allvarligt samhällsproblem och enligt tingsrätten kan de aktuella brotten ligga till grund för beslut om utvisning även av en EES-medborgare. De brott som MB har begått är med hänsyn till den fara som det inneburit för enskilda och allmänna intressen så allvarligt att han inte bör få stanna kvar i Sverige.

I målet har framkommit att MB har anknytning till Sverige genom att han bott och arbetat här i omgångar, sammanlagt under cirka fem år. Han har bott tillsammans med målsäganden i målet och deras två gemensamma barn. Att MB är etablerad på arbetsmarknaden och har en fast bostad och lever under ordnade förhållanden talar för att MB är förhållandevis väl etablerad i det svenska samhället.

Vid proportionalitetsbedömningen har tingsrätten vägt in MBs anknytning till Sverige. Eftersom han har begått brott mot såväl sin tidigare partner som ett av sina barn väger hans rätt till kontakt med såväl det barn han utsatt för brott som hennes lillasyster inte så tungt. Utifrån samma omständigheter väger inte heller barnens rätt till kontakt med sin pappa så tungt. En utvisning kan sammantaget inte anses strida mot proportionalitetsprincipen eller stå i strid med det krav på restriktivitet som gäller vid utvisning av EES-medborgare. I detta fall finns det inte heller några hinder mot att ett beslut om utvisning verkställs. Tingsrätten utvisar därför MB.

Ett beslut om utvisning ska förenas med ett återreseförbud. Åklagaren har begärt att återreseförbudet ska tidsbegränsas och återreseförbudets längd ska bestämmas med utgångspunkt i brottslighetens straffvärde. Om detta motsvarar fängelse i ett år men inte mer än två år ska återreseförbudet normalt bestämmas till tio år. Tingsrätten ska dock göra en helhetsbedömning och med hänsyn till de men utvisningsbeslutet har för MB sett till hans anknytning till Sverige anser tingsrätten att det finns skäl att begränsa återreseförbudets längd till åtta år.

Hovrätten, som tillämpade bestämmelsen om grov kvinnofridskränkning i dess lydelse fr.o.m. den 1 januari 2022 och bestämmelserna i 8 a kap. utlänningslagen i dess lydelse fr.o.m. den 1 augusti 2022, ansåg att det samlade straffmättningsvärdet motsvarade fängelse i ett år och sex månader och skärpte fängelsestraffet i enlighet med det. (Hovrätten dömde dock inte särskilt för brottet uppmaning till självmord).

Hovrätten ogillade därefter utvisningsyrkandet och anförde i den delen bl.a. följande.

Hovrätten ansluter sig till tingsrättens bedömning att brottet i och för sig är utvisningsgrundande. Hovrätten prövar därefter frågan om brottsligheten utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet. Möjligheten att utvisa en EES-medborgare utgör ett undantag från principen om den fria rörligheten varför möjligheten att utvisa någon på grund av brott ska tillämpas restriktivt (se rättsfallet NJA 2014 s. 415 p. 12). Vidare måste domstolen som beslutar om utvisning kunna konstatera att det föreligger ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot som påverkar ett av samhällets grundläggande intressen och som går utöver den störning av ordningen i samhället som varje lagöverträdelse innebär (samma rättsfall p. 13).

Hovrätten, som anser att den brottslighet MB nu döms för i och för sig är av allvarligt slag, anser inte att den utgör ett sådant allvarligt hot mot samhället som krävs för att utvisning ska få ske. Tingsrättens dom ska därför ändras i denna del. Vid denna bedömning saknas skäl att bedöma huruvida MB anknytning till Sverige utgör hinder för utvisning.

Hovrätten förordnade slutligen att MB p.g.a. recidivfara skulle vara kvar i häkte till dess domen får verkställas.

Grunderna för min inställning

Grundförutsättningar för utvisning

Utlänningslagen uppställer några grundläggande förutsättningar för att frågan om utvisning på grund av brott över huvud taget ska vara aktuell. Dessa finns i 8 a kap. 1 § första stycket och lyder, såvitt nu är aktuellt, enligt följande.

En utlänning får utvisas ur Sverige om han eller hon döms för brott till en strängare påföljd än böter [...] och 1. gärningen är av sådant slag och övriga omständigheter är sådana att det kan antas att han eller hon kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet, eller 2. brottet har ett straffvärde som motsvarar fängelse i minst sex månader eller som annars är av sådan karaktär att utlänningen inte bör få stanna kvar i Sverige.

Vid prövning av om gärningen och övriga omständigheter är sådana att det kan antas att utlänningen kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet här i landet (1) ska bedömningen baseras på karaktären av den aktuella brottsligheten, och på vad som är känt om utlänningens tidigare uppförande och nuvarande förhållanden.¹ I normalfallet krävs att det av registerutdrag, tidigare domar, godkända strafförelägganden, åtalsunderlåtelse eller på annat sätt framgår att utlänningen lagförts för brott vid minst ett tidigare tillfälle, i Sverige eller utomlands.² Den tidigare brottsligheten behöver inte vara likartad som den aktuella. Det är tillräckligt att utlänningen visat sig vara brottsbenägen i allmänhet.³

Om en utlänning har begått ett allvarligt brott behöver det inte slås fast att det finns risk för fortsatt brottslighet för att utvisning ska få ske. Det är då istället brottets svårhetsgrad som avgör om utvisning kan komma i fråga (2). Möjligheten att utvisa oberoende av återfallsrisk relateras till brottets straffvärde. Straffvärdegränsen sänktes den 1 augusti 2022 från ett år till sex månader, i samband med de stora förändringar som då gjordes av 8 a kap. Det bör noteras att med straffvärde för brottet avses straffvärdet för ett enda brott, inte det samlade straffvärdet för flera brott.

Om det konstateras att de grundläggande förutsättningarna för utvisning är uppfyllda enligt ovan ska det göras en bedömning av utlänningens anknytning

---

¹ Prop. 1993/94:159 s. 12 och s. 33 samt prop. 2021/22:224 s. 32.

² Prop. 1993/94:159 s. 12 samt prop. 2021/22:224 s. 32.

³ Prop. 1993/94:159 s. 12.

till Sverige. Det ska då särskilt beaktas i vilken utsträckning som utlänningen har etablerat sig i det svenska samhället. Om utlänningen har barn i Sverige ska barnets behov av kontakt med honom eller henne, hur kontakten har varit och hur den skulle påverkas om utlänningen utvisades också särskilt beaktas. Även utlänningens övriga familjeförhållanden ska särskilt beaktas. Detta framgår av 8 a kap. 2 §.

Vad gäller utlänningens etablering är det tänkt att det ska vara en stramare tillämpning än i tidigare praxis. Vid bedömningen av i vilken utsträckning utlänningen har etablerat sig i det svenska samhället avses sådant som förvärvsarbete, studier och yrkespraktik, egen försörjning, ordnade boendeförhållanden, att man lärt sig svenska språket och i övrigt inrättat sig i samhället. Sådant som kan tyda på svag etablering är upp-repad kriminalitet, att man lever utanför det reguljära samhället, att man gjort sig skyldig till hedersrelaterad brottslighet och att man har kvarvarande band till hemlandet.⁴ En följd av 2022 års lagändring är att tidigare praxis såvitt gäller levnadsförhållanden och vistelsetid nu blir utan betydelse.

Om utlänningen har barn i Sverige ska barnets behov av kontakt med honom eller henne, hur kontakten varit och hur den skulle påverkas om utlänningen utvisades också särskilt beaktas. Lagen är konstruerad så att det ställs högre krav på anknytning till Sverige för att hindra utvisning ju allvarligare brottsligheten är eller ju tydligare återfallsrisken är. Vid mycket allvarlig brottslighet är utgångspunkten att utvisning ska ske även om den dömd är gift eller har barn i landet. Att utlänningen har barn i Sverige kan vara av stor betydelse för bedömningen av dennes anknytning. Någon ändring i sak i den delen gjordes inte vid lagändringen 1 augusti 2022, varför äldre praxis fortfarande kan vara vägledande.

Det är barnens behov av sin förälder som ska beaktas, inte utlänningens egen önskan att ha kontakt med sina barn. För att kunna bedöma följderna av en utvisning är en viktig faktor hur kontakten mellan barnet och utlänningen fungerat i tiden före domstolsavgörandet och hur den skulle påverkas vid en utvisning. För det barn som har en nära kontakt med sin förälder kan en splittring av familjen allvarligt skada barnets hälsa och utveckling.⁵ Är däremot kontakten mellan barn och förälder sparsam eller obefintlig, bör det faktum att utlänningen har barn i Sverige inte ha någon större inverkan i utvisningsfrågan.⁶

I utlänningslagen anges principen om att barnens bästa ska stå i fokus, 1 kap. 10 §. Att barnets bästa alltid ska beaktas, utredas och redovisas innebär dock inte att det alltid kan vara utslagsgivande när det kolliderar med andra

---

⁴ Prop. 2021/22:224 s. 42 f. och 125 f.

⁵ NJA 1997 s. 172 Narkotikabrott. Fängelse två månader. Tidigare dömd. Risk för fortsatt brottslighet. Ett underårigt barn. En splittring av familjen skulle allvarligt skada barnets hälsa och utveckling. Ej utvisning.

⁶ NJA 2019 s. 47 I p. 35.

intressen.⁷ I vissa fall, när brottsligheten är mycket allvarlig, får barnets intresse av kontakt med sin förälder stå tillbaka för samhällsintresset av att utlänningen förhindras att begå nya brott i Sverige.

Den omständigheten att brottet riktat sig mot barnen eller sker i familjesfären, minskar tyngden av barnens respektive familjens betydelse vid bedömningen av anknytning. Om det finns risk för fortsatt brottslighet riktad mot utlänningens familj bör familjebanden i många fall inte till-mätas någon avgörande betydelse.⁸

Som exempel på ny hovrättspraxis kan i den här delen nämnas Hovrätten över Skåne och Blekinges dom den 2 mars 2023, mål nr B 15-23, där en person dömdes för grov kvinnofridskränkning, grov fridskränkning, olaga hot och barnfridsbrott (brott både före och efter lagändringen) till fängelse i två år. Han hade arbete samt fru och underåriga barn i Sverige. Brotten var begångna mot familjen. Av yttrandet från socialtjänsten framgick att barnen påverkades negativt av kontakten med fadern. Därför vägde det inte tungt som skäl mot utvisning och utgjorde inte heller skäl att sätta ner återresetiden. Personen utvisades utan tidsbegränsning.

Ett ytterligare exempel är Svea hovrätts dom den 28 april 2023, mål nr B 2314-23, där en person dömdes för grov kvinnofridskränkning och flera fall av barnfridsbrott (brott både före och efter lagändringen) till fängelse i två år och sex månader. Han hade bott i Sverige i fyra år, anknytningen var dock mest fru och barn som han nu dömdes för brott mot. Personen utvisades utan tidsbegränsning.

Nämnda avgöranden rörde förvisso inte EES-medborgare, bedömningarna i aktuellt hänseende borde dock vara allmängiltiga.

Särskilt om EES-medborgare

För vissa personkategorier gäller särskilda regler för utvisning. Ofta bygger reglerna på tvingande internationella regelverk såsom – vilket nu är aktuellt – det s.k. rörlighetsdirektivet (2004/38/EG). Dessa personer har ett starkare skydd mot utvisning än vad som gäller för den som inte tillhör en sådan kategori. Innebörden av det starkare skyddet är framför allt att ”tröskeln” för att på grund av brottsligheten aktualisera utvisningsfrågan är högre än annars. Medan det, som framgått ovan, normalt krävs ett brott med sex månaders straffvärde eller en underbyggd återfallsrisk krävs det för de nu aktuella personerna en än mer allvarlig brottslighet.

EES-medborgare har ett långtgående skydd mot att utvisas från Sverige. I de fall en utvisning ska grundas på brott krävs det att utvisningen sker av hänsyn

---

⁷Prop. 1989/90:107 s. 31 f.

⁸ ”Utvisning och familjevåld”, NJA 2019 s. 544. Se även dom meddelad den 1 juli 2019 av Svea hovrätt i mål nr B 4310-19.

till allmän ordning och säkerhet, 8 a kap. 6 §.⁹ De villkor som då gäller är desamma som när en fråga om utvisning med hänsyn till allmän ordning och säkerhet är aktuell utan samband med brott, 8 kap. 12-13 §§.

- Det krävs att utlänningens beteende utgör ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse.
- Hänsyn ska tas till utlänningens ålder, hälsotillstånd, familje-situation, ekonomiska situation samt sociala och kulturella integrering i Sverige. Hänsyn ska också tas till hur länge utlänningen har vistats i Sverige och till banden till hemlandet.

För en person med permanent uppehållsrätt – en rätt för EES-medborgare som vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år att vistas i Sverige utan tidsbegränsning – krävs det att utvisning är särskilt motiverat av hänsyn till allmän ordning och säkerhet (8 kap. 14 § första stycket). Eftersom MB, utifrån tillgänglig information, inte förefaller ha permanent uppehållsrätt nämns detta endast i korthet.

Tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse

Begreppet allmän ordning och säkerhet kommer från rörlighetsdirektivet och ska ges den innebörd som följer av unionsrätten. Åtgärder som vidtas med hänsyn till allmän ordning eller säkerhet ska överensstämma med proportionalitetsprincipen och uteslutande vara grundade på vederbörandes personliga beteende. Allmänpreventiva synpunkter får inte läggas till grund för beslutet. Domstolen ska göra en individualiserad bedömning av gärningen och gärningspersonens personliga beteende.¹⁰

För att en unionsmedborgare ska utvisas måste enligt direktivet dennes personliga beteende utgöra ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse, vilket i allmänhet innebär ett krav på att det finns en benägenhet hos den berörda personen att uppföra sig på samma sätt även i framtiden. Tidigare straffdomar utgör i sig inte skäl för utvisning. Att en person återfaller i brott torde dock ofta visa att just den individens personliga uppförande utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet. Bedömningen av om medborgarens personliga beteende utgör ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot ska göras vid den tidpunkt då beslutet om utvisning fattas och utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

Högsta domstolen har i två avgöranden närmare prövat frågan om utvisning av EES-medborgare enligt (dåvarande) 8 a kap. 5 § första och andra styckena.¹¹

NJA 2014 s. 415 ”Butiksstölden på Datavägen”.

---

⁹ Första och andra styckena i bestämmelsen motsvarar tidigare 8 a kap. 5 § första och andra styckena

¹⁰ Prop. 2013/14:82 s. 57.

¹¹ Jfr. NJA 2009 s. 559 ”Fickstölden” där Högsta domstolen inte utvisade två EU- medborgare. Se även RH 2017:30 (grovt vapenbrott; utvisning) och RH 2016:79 (överfallsvåldtäkt; utvisning).

En EES-medborgare åtalades för stöld av köttprodukter till ett sammanlagt värde av 2 071 kr. Mannen förekom med två avsnitt i belastningsregistret; dels ett godkänt strafföreläggande avseende stöld med påföljden villkorlig dom, dels en dom för stöld med påföljden fängelse en månad. Han hade varit i Sverige i tre månader och hade ingen anknytning hit.

HD konstaterade att brott som innefattar ett angrepp mot äganderätten kan ligga till grund för utvisning av en EES-medborgare. Däremot ansåg HD att stöld i butik av varor till ett inte särskilt högt värde inte kan ses som ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot som påverkar ett av samhällets grundläggande intressen och som går utöver den störning av ordningen i samhället som varje lagöverträdelse innebär. Inte heller i förhållande till brottsligheten och till utlänningens personliga beteende skulle det vara proportionerligt att utvisa honom. Med beaktande av den restriktivitet som gäller för utvisning av EES-medborgare avslogs utvisningsyrkandet.

NJA 2018 s. 491 ”Smugglingen på M/S Wawel”. Två EES-medborgare hade gjort sig skyldiga till smuggling respektive grov smuggling och olovlig förflyttning av punkt-skattepliktiga varor (bl.a. starksprit, starköl och cigaretter). Straffvärdet uppgick till fyra respektive sju månaders fängelse. Båda var tidigare dömda för samma typ av brottslighet i Sverige och båda saknade anknytning till landet.

HD uttalade i p. 16: ”I kravet på att utlänningens beteende utgör ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse måste normalt anses ligga dels att det finns starka skäl att anta att det finns en risk för framtida brottslighet, dels att denna brottslighet är av en viss nivå från allvarlighetssynpunkt. Dessa båda förut-sättningar kan emellertid inte tillämpas helt oberoende av varandra. Exempelvis måste det vid mycket allvarlig brottslighet vara tillräckligt att det föreligger något mindre starka skäl att anta att utlänningen kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet än om brottsligheten är mindre allvarlig. Av betydelse för bedömningen är också om risken avser enstaka brott eller upprepad brottslighet.”

HD ansåg att bestämmelser som syftar till att styra alkoholkonsumtion indirekt kan anses bidra till att skydda allmän ordning, men ansåg att förutsättningarna för utvisning i detta fall inte var uppfyllda.

Rättsfallen visar att restriktivitet råder för att utvisa en EES-medborgare.

Vid en genomgång av hovrättsdomar från 2023 kan konstateras att följande brott har ansetts som tillräckligt allvarliga hot:

- grovt narkotikabrott¹²
- grov narkotikasmuggling¹³
- flera fall av grov misshandel¹⁴

---

¹² Dom från Hovrätten för Västra Sverige den 2 maj 2023 i B 2246-23, dom från Göta hovrätt den 5 maj 2023 i B 1073-23, dom från Svea hovrätt den 2 maj 2023 i B 3734-23.

¹³ Dom från Hovrätten för Nedre Norrland den 16 januari 2023 i B 4614-22, dom från Hovrätten över Skåne och Blekinge den 9 maj 2023 i B 1534-23.

¹⁴ Dom från Hovrätten över Skåne och Blekinge den 2 maj 2023 i B 1027-23.

- fem fall av inbrottsstöld¹⁵
- två grova olaga hot och skadegörelse¹⁶
- grov fridskränkning¹⁷

Av dessa domar kan de två sistnämnda särskilt lyftas fram.

Göta hovrätt dömde den 1 mars 2023 (mål nr B 299-23) en kroatisk medborgare för grovt olaga hot vid två tillfällen och skadegörelse till fängelse i ett år och tre månader. Enligt tingsrätten hade han inte etablerat sig i samhället och hade heller inte några familjeförhållanden som skulle beaktas. Tingsrätten ansåg att hans beteende utgjorde ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot mot ett av samhällets grundläggande intressen och utvisade honom med återreseförbud i fem år. Hovrätten fann däremot att han hade ordnat boende och arbete samt en flickvän och hennes son i Sverige. Han var inte tidigare dömd för brott. Slutsatsen blev att det visserligen var fråga om ett verkligt och allvarligt hot men att det inte var proportionerligt att utvisa honom.

Svea hovrätt dömde den 22 juni 2023 (mål nr B 5425-23) en polsk medborgare för grov fridskränkning till fängelse i ett år och två månader. Han var tidigare dömd för brott mot samma målsägande och saknade anknytning till Sverige förutom relationen med målsäganden. Av tingsrättens dom framgår att han tidigare dömts till utvisning men att den domen inte vunnit laga kraft eftersom den väntar på prövningstillstånd i Högsta domstolen. Tingsrätten fann, utifrån ganska knapphändiga skäl, att det inte förelåg hinder mot utvisning.

Anknytning

Om det föreligger förutsättningar för utvisning med hänsyn till beteendet ska en bedömning av anknytningen göras. Även denna bestämmelse, som återfinns i 8 kap. 13 §, bygger på EU-regler och det framgår av lagtexten att hänsyn ska tas till utlänningens ålder, hälsotillstånd, familjesituation, ekonomiska situation samt sociala och kulturella integrering i Sverige. Hänsyn ska också tas till hur länge utlänningen har vistats i Sverige och till banden till ursprungslandet. Det saknas ledning i förarbetena om hur denna anknytningsregel förhåller sig till den allmänna anknytningsregeln i 8 a kap. 2 §.

Min bedömning

Mot bakgrund av den brottslighet MB ska dömas för står det klart att de grundläggande förutsättningarna för utvisning uppfyllda.

Vad sedan gäller frågan om allmän ordning och säkerhet och huruvida MBs eget beteende utgör ett sådant hot mot ett grundläggande samhällsintresse att förutsättningarna för utvisning är uppfyllda även i den delen kan följande sägas.

---

¹⁵ Dom från Hovrätten för Övre Norrland den 14 februari 2023 i B 1254-22.

¹⁶ Dom från Göta hovrätt den 1 mars 2023 i B 299-23 (men utvisas sedan inte, ej proportionerligt).

¹⁷ Dom från Svea hovrätt den 22 juni 2023 i B 5425-23.

Brottsligheten som sådan är enligt min mening av sådan karaktär att den kan ligga till grund för utvisning med hänvisning till allmän ordning och säkerhet. Våld och andra kränkningar i nära relationer är ett stort och utbrett samhällsproblem som innebär ett allvarligt hot mot människors liv och hälsa och mot den ordning som vi vill värna i samhället. Det är en angelägen uppgift för såväl Sverige som andra länder att komma till rätta med detta. Det har också – i syfte att bättre återspegla allvaret i denna typ av brottslighet – skett lagändringar på området under senare år, exempelvis den 1 januari 2022 då minimistraffet för brottet grov kvinnofridskränkning skärptes från nio månaders fängelse till fängelse i ett år. Det torde utan tvekan vara ett grundläggande samhällsintresse att enskildas psykiska och fysiska integritet skyddas.

I det fall som här ska bedömas är det fråga om upprepad, fridskränkande brottslighet under lång tid, riktad mot en kvinna och ett mycket litet barn i deras gemensamma hem. Brottsligheten är av allvarligt slag. MB har bl.a. vid ett av misshandelstillfällena, efter att ha knuffat målsäganden till marken, slagit henne och satt sig på henne, tryckt på hennes hals med sitt ben så att hon inte kunde andas. Vid ytterligare ett tillfälle har han tagit strupgrepp på henne så att bl.a. smärta uppstått. Det torde vara allmänt känt att grepp eller tryck mot strupen är en mycket farlig typ av våld med svårförutsägbar utgång. Vidare anges det i tingsrättens dom, vad gäller barnfridsbrottet, att det av utredningen tydligt framgår att det barn som närvarat vid våldsutövningen påverkats av det våld som MB utövat.

MB är också tidigare straffad vid flera tillfällen, även om det då varit fråga om brottslighet av annat slag. Det faktum att han flera gånger återfallit i brott – och med särskilt beaktande av att återfall kan sägas vara inbyggt i brottet grov kvinnofridskränkning – visar enligt min mening att hans personliga beteende utgör ett hot mot allmän ordning och säkerhet.

Som framgått ovan har även hovrätten, som förordnat om fortsatt häktning, funnit att det finns risk för fortsatt brottslighet.

Frågan är då om det hot mot ett grundläggande samhällsintresse som MBs beteende utgjort varit tillräckligt allvarligt för att kunna ligga till grund för utvisning. Som hovrättens domskäl får uppfattas har hovrätten kommit fram till att så inte är fallet. Vad som närmare legat bakom den bedömningen kan inte utläsas av domen.

Brottet grov kvinnofridskränkning kan förvisso från fall till fall rymma gärningar av olika svårighetsgrad. Brottet bör ändå typiskt sett motivera utvisning av EES-medborgare. Utifrån allvaret i de gärningar som MB nu funnits skyldig till och vad som i övrigt framkommit anser jag att hans beteende är väl så kvalificerat som krävs enligt 8 kap. 12 § utlänningslagen.

Vad då gäller frågan om anknytning kan följande sägas. Av naturliga skäl blev någon sådan prövning aldrig aktuell för hovrättens del. Som fram-gått ovan fann tingsrätten att MB har anknytning till Sverige och att han, på angivna skäl, är förhållandevis väl etablerad i det svenska samhället. Utifrån det faktum att MB begått brott mot såväl sin tidigare partner som ett av sina barn fann tingsrätten emellertid sammantaget att en utvisning inte kunde anses strida mot varken proportionalitetsprincipen eller det krav på restriktivitet som gäller vid utvisning av EES-medborgare.

Enligt min mening är tingsrättens bedömning korrekt. Till det som anförts av tingsrätten kan läggas att MBs anknytning till sin f.d. partner och de två, mycket små, barnen som en följd av brottsligheten numera får betecknas som försvagad; inte minst då målsäganden enligt socialnämndens yttrande bestämt sig för att skydda barnen från honom. De faktorer som i övrigt konstituerar hans anknytning – dvs. att han har bott och arbetat i Sverige i omgångar under ca fem år – kan inte anses särskilt starka.

Sammanfattningsvis anser jag alltså att den aktuella brottsligheten och det beteende som MB uppvisat utgör ett verkligt, faktiskt och tillräckligt allvarligt hot mot ett grundläggande samhällsintresse för att utvisning ska kunna ske. MBs anknytning till Sverige utgör enligt min mening inte ett hinder mot utvisning. Jag delar också tingsrättens bedömning att en utvisning inte kan anses strida mot proportionalitetsprincipen.

Övrigt

Det kan noteras att brottsligheten spänner över brytperioden för ändringen av utlänningslagen den 1 augusti 2022. De grundläggande förutsättningarna för utvisning av EES-medborgare står dock oförändrade. Vad gäller ändringen av 8 a kap. 1 § utlänningslagen kan konstateras att MBs brottslighet ligger över straffvärdegränsen både enligt den äldre och den senaste lydelsen av bestämmelsen.

Prövningstillstånd

Enligt 54 kap. 10 § första stycket 1 rättegångsbalken får prövningstillstånd meddelas om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen (prejudikatdispens). För att bevilja prövning enligt denna punkt krävs alltså att ett avgörande av Högsta domstolen blir av generell betydelse för bedömningen av framtida mål som innehåller liknande frågeställningar.

Vad som utgör ett grundläggande samhällsintresse i den mening som avses i utlänningslagen och direktiv 2004/38/EG (Rörlighetsdirektivet) är inte närmare reglerat. I praxis framgår tydligt att skyddet för äganderätten är ett sådant grundläggande samhällsintresse som kan motivera utvisning av EES-medborgare (se Högsta domstolens dom ”Butiksstölden på Datavägen” och däri refererade fall). I domstolarnas avgöranden framgår också att intressena av att skydda medborgarna från grova vålds- och sexualbrott (se RH 2016:79)

samt intresset av att bekämpa narkotikabrottsligheten (se MIG 2009:21) är sådana grundläggande samhällsintressen som kan motivera utvisning.

Det är min uppfattning att skyddet för medborgarnas fysiska och psykiska integritet måste anses utgöra ett sådant grundläggande samhällsintresse som avses i utlänningslagen och rörlighetsdirektivet och som därför kan läggas till grund för utvisning av EES-medborgare. Det kan i detta avseende särskilt noteras att de undertecknande parterna till Lissabonfördraget 13 december 2007 i sin särskilda förklaring till artikel 8 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) framhållit att unionen i enlighet åtagit sig att ”sträva efter att bekämpa alla slag av våld i hemmet”¹⁸.

Högsta domstolen har som ovan redovisats gjort vissa generella uttalanden om utvisning av EES-medborgare som dömts för förmögenhetsbrott, ofta med mycket begränsat straffvärde. Det saknas emellertid vägledande uttalanden om tillämpningen av 8 kap. 12 § utlänningslagen vid brottslighet som den nu aktuella, en typ av brottslighet som är vanligt förekommande, och vilka krav som kan ställas på brottslighetens allvar och straffvärde för att motivera utvisning av EES-medborgare. Skärpningen av minimistraffet för bl.a. brottet grov kvinnofrids-kränkning, liksom sänkningen av straffvärdegränsen i 8 a kap. 1 § utlänningslagen, gör att frågan om utvisning aktualiseras i betydligt fler fall av våld i nära relation än tidigare. Att Högsta domstolen ger vägledning om hur prövningen av frågan ska gå till och hur de däri ingående faktorerna ska värderas är därför angeläget.

Det är enligt min uppfattning av vikt för ledning av rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar mitt överklagande.

Bevisning m.m.

Jag ber att få återkomma med bevisuppgift och med mina synpunkter på målets handläggning för det fall prövningstillstånd meddelas.

Katarina Johansson Welin

My Hedström

Kopia till:

Utvecklingscentrum

Göteborgs åklagarkammare

Kammaråklagaren Alexander Malmgren (AM-39796-23)

---

¹⁸ Europeiska unionens officiella tidning, 2012-10-26, C326/347